

DIVADELNÍ DĚČÍN 3

ZPRAVODAJ CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA

17. května 2008

DŮLEŽITÉ JE, ŽE MEZI NÁMI NĚCO VZNIKNE

Rozhovor s dramaturgem Činoherního klubu v Praze Radvanem Páclm

Potkáte ho na většině vrcholných amatérských přehlídek, od oblastních kol, přes Třebíč, Děčín, Náchod nebo Písek. Sako, všudypřítomná cigareta, rošťácké oči za brýlemi, pravidelně patří ke společnosti, která nad ránem zavírá divadelní bar. Dramaturg Činoherního klubu Radvan Pácl na přehlídkách mimo jiné „loví“ představení pro cyklus „Činoherní klub uvádí“, v jehož programu si mohou amatérské soubory z celé republiky zahrát na prknech legendárního Činoheráku.

Amatérské divadlo sledujete s nebyvalým zájmem. V čem je podle vás dnes cenné?

Lidská dovednost je nekonečná. Tu nemůžou zachytit nějaké dráty nebo nějaká forma. Existuje řada lidí, kteří jsou dovední a něco přes sebe chtějí někomu sdělit. A nevyžaduje to nic, jen jejich lásku k tomu, co dělají. Je to důležité a zároveň samozřejmé, jako kyslík v krvi: dovední lidé, kteří jsou dovední, protože třeba mají talent.

Myslíte, že se amatéři někam vyvíjejí? Že jsou jiní než před lety? Pepa Tejkl v rozhovoru pro Zpravodaj mluvil o tom, že má pocit, jako by v posledních letech amatérské divadlo opět ožívalo...

To vždycky záleží na počtu lidí, kteří jsou dovední. A k tomu – bohužel ne všichni dovední lidé jsou dovední tam, kde bychom je chtěli mít dovednými. Má to své určité sinusoidy, přirozený vývoj. Někdy

je v hospodě parta lidí s kytarou, jsou úplně úžasní a vydrží jim to pět let, ale šestý rok tam sedí už jen jeden člověk a ptá se, co budeme dělat?

Jaké nejlepší zážitky v amatérském divadle jste v poslední době zažil?

Mně nejde o konkrétnost výsledku, o hodnocení v režimu čísel – první, druhý, třetí. Mě baví spíš určitá vnitřní nálada, kterou si ten soubor vytváří během inscenace.

Čili je pro vás důležitější už sama existence souboru, než výsledek, který vidíte na jevišti?

Výsledek s tím samozřejmě souvisí. Ale spíš mě zajímá vnitřní nálada souboru, který se rozhodl, že bude přede mnou dneska večer hrát. V představení můžou být technologické chyby, ale důležité je, že mezi námi něco vznikne.

Podle čeho vybíráte amatérská předsta-

vení, která se objeví v programu Činoherního klubu?

Mám tři tajné zdroje – první rovinou jsou přehlídky, které procestuju od Červeného Kostelce, přes Třebíč, Děčín až do Písku, a pak samozřejmě Hronov. Druhá rovina je nezávislá na nějakých regulích, někdo něco doporučí, je to prostě náhoda. Tu třetí nazývám společenskou. To je rovina, kdy se amatérský soubor sám ozve a své vystoupení chápe spíše jako společenskou událost a své diváky si pozve sám. To jsou základní tři roviny. Cíleně bych také chtěl, aby se u nás více objevovala studentská divadla, která mě třeba teď na přehlídce v Náchodě svým způsobem mile překvapila.

Čím?

Asi jistou uvolněností. Myslím, že mladí mají i specifický jazyk, takže my dříve narození najednou cítíme, že před námi mají nějaké tajemství. Cítím u nich schopnost komunikovat přes divadlo, je jedno, jak ho dělají, ale je tu neuvěřitelná komunikace, která má své stíny, své gilotiny, ale jeho podstata je dobrá.

Na přehlídkách pravidelně chodíte na rozbory, ale pokud si pamatuju, nikdy se nepřihlásíte do diskuse. Proč?

No, já to taky řeším, proč bych se nemohl přihlásit.

A proč?

To kdybych věděl.

-das-

NECHCI SLYŠET: NECHCI O TOM SLYŠET

Rozhovor s režisérem Petrem Vaněkem

Divadlo DUHA Polná, Ostře sledovaná Polná, Bohumil Hrabal a Polná, Ostře sledované vlaky a také ostře sledovaný Petr Vaněk, který mi neustále uniká, ale nakonec neunikl.

S Bohumilem Hrabalem vás pojí Polná?

Hrabal se narodil v Brně a jako dítě v Polné žil. Jeho maminka poprvé hrála v Polné divadlo a on jako malé dítě tam také stál na jevišti, ale moc toho tenkrát určitě nezahrál. Díky tomu, že tam pobýval, napadlo

nás, že bychom pořádali festival Hrabalova ostře sledovaná Polná. Hrabala mám rád, jeho knížky, novely. Když jsem byl kluk, tak byl hlavně úžasný film Ostře sledované vlaky a my jsme to s klukama několikrát viděli a úplně to baštili. Čím dál tím víc mě zajímá jeho schopnost z obyčejných věcí vytáhnout živočišnost a opravdovost, jak to vlastně je. Hrabal byl donedávna živý člověk a jen několik let je po smrti a po

celém světě se mu věnují a pořádají všechny možné semináře s ukázkami a tady u nás se mu nikdo tolik nevěnuje. Asi by musel být člověk sto let po smrti a až ho celý svět bude uznávat, tak ho uznáme i tady - to mě zaráží a zajímá. Možná je to pro nás příznačné, teď např. brečíme po Kunderovi.

A Ostře sledovaná Polná?

Před pěti lety jsme si řekli, že založíme festival tak, aby se nám to samotným líbilo. Dali jsme si trochu nůž na krk a řekli si, že když je to Hrabalova ostře sledovaná Polná, že tam každý

rok bude muset být nějaký Hrabal. Když se zrovna žádný neobjeví, musíme udělat nějakého my. Naštěstí máme v místě Klub za historickou Polnou a v něm nadšeného kamaráda, který nám neustále dodává fotografie a různé materiály o něm.

Jak se vám daří skloubit herectví a režii?

Moc ne. Tady jsem měl vůbec špatný pocit z toho, že si to neužívám. Člověk nemá režisovat na jevišti, na jevišti má člověk hrát. Přejde mi to čím dál tím těžší.

Odkud můžu znát tu hudbu, která začíná na začátku?

Skladatel Julius Fučík – strýc Julia Fučíka, tato skladba se používá v cirkusech, je to strašně profláknutá hudba. Pak je tam valčík od Strausse a Škoda lásky, která prolíná celé představení. Na výběr hudby mám lidi.

Musím se vás na konec zeptat na konec...

K tomu vám nic říkat nechci. Reakce na konec

jsou různé, když bych to spočítal na procenta, tak víc než polovina ho nevezme. Myslím si, že je to proto, že přijdou na Ostře sledované vlaky a nostalgicky si chtějí užít první republiku - jak to bylo krásné. Myslím si, že kdyby dnes mladý Hrabal tvořil o té dnešní době, že by se určitě o této problematice zmínil. Takhle ten konec chci. Chtěl jsem dát najevo, že nejde jen o vlaky a o nostalgii, že máme mír a teď je to všechno dobré. Tak to přeci není, ale všichni od toho dávají ruce pryč. Nechci přijmout postoj „nechci o tom slyšet“.

-jas-

**B. Hrabal, V. Nývlt, P. Vaněk:
Ostře sledované vlaky
Divadlo DUHA Polná
režie: Petr Vaněk**

CHATROOM

aneb o čem se mluví mezi foyer a šatnou

Je to upřímné, pravdivé, hrabalovsko-vaňkovsky humorné. Ale proč ten aktualizací hololebkovský konec?

Dušan Zakopal, Ostrava

Představení se mi líbilo díky jeho vtipným scénkám. Jsem sice ještě malá, ale některé z nich jsem pochopila. Za podívání na toto představení vděčím hlavně svému otci, Pavlu Purkrábkovi, protože zde dělal porotce a vzal mě s sebou.

Luisa Purkrábková, 10 let, Praha

Představení mě oslovilo svou růzností a humorností. Zaujaly mě postavy posunovačů (nebo výhybkářů?), kteří nejsou na první pohled zas tak důležití, ale důmyslně dokreslují atmosféru nádraží v chodu živoucího, na kterém se však i přes zjevnou obvykle vtipnou a veselou náladu podepisuje Hitlerova válka. Chtěla bych napsat o spoustě charakterně zajímavých postav, ale vzhledem k tomu, kolik jich je, to není možné.

Noemi Purkrábková, 13 let, Praha

Vnímal jsem to jako svébytnou koláž, která měla bohatý materiál pro realizování inscenace. Spojnice mezi jednotlivými částmi nebyly příliš přesvědčivé. A to se někdy promítalo i na hereckých projevech.

Radvan Pácl, Praha

VÝKŘIK ZE HRY

„Inspektorská zahrádka je prdeli.“

PŘÍBĚH O DOSPĚNÍ MILOŠE HRMY PONĚKUD ZAMLŽENÝ

Pro inscenaci *Ostře sledovaných vlaků* Divadla DUHA Polná vyšel její režisér Petr Vaněk především ze starší divadelní úpravy Václava Nývlta, která je koláží sledující příběh Hrabalovy novely lineárně, v časové posloupnosti. Navíc zřejmě správně cítil, že dnes už je takováto metoda koláže poněkud zastaralá a tak ji dále sestříhal, přeskupil a doplnil o některé motivy a scény z filmového scénáře i Hrabalovy novely. V některých případech šťastně, jinde jsme jeho záměr nepřčetli (například není jasné, proč celá inscenace začíná Hrmovou návštěvou v bordelu). Bohužel se díky škrtnutím scén společných nočních služeb výpravčího Hubičky s Milošem Hrmou vytratila možnost vybudovat postupně jejich vztah až k samotnému finále, kdy se Hrma sám, protože Hubička

je blokován rekonstrukcí scény s razítkováním Zdeniččina pozadí, rozhoduje vyhodit vlak s municí do povětří. Kdy se stává dospělým a současně umírá. Tahle základní linie původního příběhu je velmi oslabena a Hrmova smrt v závěru tak nějak uplyne do ztracena. Navíc jsme si kladli otázku, zda Vaněk (možná podvědomě) nepočítá s naší znalostí příběhu a nakolik je inscenace čitelná pro dnešní mladé lidi, kteří Hrabalovu novelu ani slavný film neznají.

Řada situací a obrazů se však velmi vydařila – například přednostovy scény s holuby, situace s razítkováním zadečku Zdeničky Svaté, intimní situace Miloše s Mášou, kdy leží přikryti prostěradlem pod vlajkou s hákovým křížem... Vůbec s touto vlajkou bylo funkčně pracováno v před-

lech, které zajišťovali dva posunovači (vlaků i děje). Jakým šokem pak ale bylo v samotném závěru, když se tito hybatelé děje svlékli a vyklubali se z nich neonacisté, kteří se stávají jakousi ochrankou poněmčence rady Zednicka. Proč? Inscenace přece není o Zednickovi, ale o Hrmovi. A Hrmův lidský příběh je stále aktuální a silný.

Zatímco v Hrabalově novele je výrazně zobrazen protiklad válečných hrůz a všedního života, v inscenaci souboru z Polné jsou válečné hrůzy potlačeny, stejně jako situace odboje směřující k vyhození vlaku. Režisér Petr Vaněk se daleko více soustředil na humorné jednotlivosti všedního života. To se mu sice dařilo, ale pro plnohodnotnou interpretaci Hrabalovy novely na jevišti je to přece jen trochu málo.

-naex-

JAN CÍSAŘ: CO JSEM TO VIDĚL

Maraton čtyř představení druhého dne začal pan Vaněk z Polné inscenací podle Hrabalovy novely *Ostře sledované války*. Literární předloha je pro mne poněkud nejasná, neboť v programu jsou uvedeni dva autoři: Hrabal a Nývlt, a potom je skromně řečeno, že úpravu učinil pan Vaněk. Řekl bych, že je to obráceně. Samozřejmě, že bez Hrabala by tohle divadlo nebylo, ale na druhé straně je výsledkem jen a jen – a to naprosto průkazně a čitelně – páně Vaňkova scénování. Tím pojmem scénování rozumím celistvost všech součástí, které se na vzniku inscenace podílejí a tvoří jevištní strukturu. To platí i pro text – a soudím, že pan Vaněk si v souladu se svou režijní koncepcí i řešením scény připravil pro toto scénování i literární předlohu. Vzdal se kdy si oblíbené Nývltovy dramatické, která svého

času sehrála jistě záslušnou roli, ale jinak byla velmi přímočarou jednoduchou záležitostí, která podle Hrabala vytvořila chronologický sled událostí. Pan Vaněk se rozhodl pro princip montáže, která tuto chronologii Nývltovy dramatizace nezachovává, ale i události a situace novely Hrabalovy si řadí zcela libovolně podle svého. Ku prospěchu nejen inscenace, ale i Hrabala samotného, neboť se touto volností více přibližuje stylu jeho vyprávění.

Nejvlastnější oprávnění tohoto páně Vaňkova postupu se ovšem prosadí teprve scénickým tvarem. Ten rozmnožil hrabalovskou novelu o výraznou úlohu posunovačů a emblém nacistické vlajky. Vyřešily se tím přestavby ale hlavně tím vznikla – navíc posílena hudbou – politická rovina příběhu, v níž svou nemalou roli a funkci

plní ještě svými ideologickými přednáškami rada Zednicka. A odtud potom vyrůstá překvapivý závěr, kdy proměna posunovačů, rady Zednicka i sbalení vlajky jako symbolu fašismu, vstupuje do současnosti přímým odkazem na současná pravicová extrémní hnutí.

O tomto závěru se lze asi přít, jestli je přílepkiem nebo organickou součástí scénického tvaru. Řekl bych, že páně Vaňkova úprava textu i montáž jako způsob scénování usilují o onu politizaci, a tím jistou cestu k tomuto závěru připravují – i když ne dostatečně zřetelnou. Ale i tak je tato inscenace Divadla DUHY z Polné sympatická svým úsilím překonat jisté konvence v inscenování Hrabalovy novely a učinit ji aktuální svou tematikou.

Jan Císař

JÁ TOHO SOFOKLA TROŠKU PŘEPISUJU...

rozhovor s režisérkou Hanou Frankovou, autorkou výpravy a Chórem

Kdo je autorem scénické koláže?

Dramaturg Matěj Samec a já.

Už jste se někde setkali s podobnou inscenací – kombinací těchto dvou textů?

Ne, my jsme si jenom chtěli zkusit sáhnout po velkém antickém dramatu, protože předloni dostali studenti takovou svoji inventurní úlohu udělat si monology z antických dramat, aby si sáhli na velké téma, velkou emoci a všechno to, co s sebou antika nese. Některé práce byly moc hezké a toto je zase takový stupínek dál. Protože ale nikdo z nás nemáme na to utáhnout celé drama, tak vždy sáhneme po kolážích.

Jak vypadala ta dramaturgická práce s textem?

Museli jsme pochopitelně hodně škrtat. Práce pana dramaturga byla velmi pečlivá, zvláště v tom vázaném textu. To je vždycky svízelné škrtání, aby se neporušil rytmus. Sofokles tvoří jádro koláže. Anouilh je můj oblíbený autor a mám ho ještě spojeného s jedním režisérem, který nás už před pár lety opustil – Václav Beránek. On chtěl inscenovat Anouilhovu Antigonu v aréně, ale nedošlo k tomu, protože mu to nebylo v Karlových Varech dovoleno. Já jsem tohle představení dělala taky jako vzpomínku na něj.

Pomozte mi trochu tu koláž rozplést...

Z Anouilhova textu je tam chů-

va, která u Sofokla není, její kratičká rozhovor s Antigoną a pak už jen pár drobných věcí. Hodně procent je Sofokles. Antika je strašně živá. Možná proto je tam i toho Anouilha tak málo. Antičtí autoři jsou přímočaří, ve srovnání s nimi se mi Anouilh zdál příliš poetický, míscí černou s bílou dohromady. Kdežto antika je přímá.

Jak probíhaly zkoušky?

My jsme s tím tématem začali koketovat někdy koncem minulého školního roku. Pak jsme odjeli na čtyřdenní soustředění u nás na chalupě, kdy jsme byli celé dny pohromadě, ale to se netvařovalo. To se spíš do toho nakukovalo, vstupovalo a hodně brzy jsme se začali zabývat veršem, což asi byly ty nejtěžší kroky. S tím máme problém i my, dospělí herci, kteří jsme se s antikou potkali u profesionálního divadla. Pro mě je řeč vázaná strašně traumatizující, protože - já toho Sofokla trošku přepisuju - a vždycky přesně vím, že když to slovo nenaskočí, tak jenom vím, že potřebuju čtyřslabičné slovo... je to makačka. Tihle

lidé, které jste viděli, jsou velmi talentovaní, neměli problém s obrazovým vyjadřováním, jen s tím veršem byla práce.

Na soustředění jste odjížděli už s hotovým textem, nebo vznikl přímo na místě?

To je u nás pro herce asi méně příjemná věc. Já jsem pomalá a vycházím z lidí, se kterými dělám, a napadají mě ty věci za pochodu. Nejstrašnější jsou okamžiky pak ve finiši, já to ale jinak neumím. To, co jsem vám říkala o poměru textu Anouilh – Sofokles, k tomu také došlo až při přímé práci.

A mohou během toho procesu vzniku vstupovat dramaturgicky i studenti?

Jsem tak vycvičená oblastním profesionálním divadlem, že – ne že by o tom nemohli diskutovat, mluvit, ale ta váha je vždy na režii, dramaturgii a scénografii.

-sos-

Sofokles, J. Anouilh:

Antigoné

Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary
režie: Hana Franková

CHATROOM

aneb o čem se mluví mezi foyer a šatnou

Připadalo mně to, jako by právě vznikající polis – čtvercové uspořádání diváků, herci sedí mezi diváky – se pokusilo pomocí herců rozprostřít na nás, na zbytek přítomných, okruh skoro základních témat lidské existence od pradávky po dnes skryté v tématu Antigoné.

Radvan Pácl, Praha

Jsem fanoušek tohoto souboru, vidím od nich již čtvrté představení. Vždy jsem byla nadšena, ale musím se přiznat, že představení Antigoné ve mně vyvolalo mírné rozpaky. Ale výtvarně zase pěkné. Velmi se mi líbilo prostorové řešení - divák jako součást scény.

Lucie Purkrábková, Praha

Byl jsem silně vtažen do osudů staro-starodávných a přesto tak současných. Rozum se teď vzpírá analýze, musím to dožít! Bylo to cílem inscenátorů? Pak se jim to výborně podařilo.

Dušan Zakopal, Ostrava

NE ZCELA NAPLNĚNÝ PŘÍBĚH KREONA

Studio divadla Dagmar z Karlových Varů nastudovalo adaptaci dvou Antigon, Sofoklovy a Anouilhovy, a uvedlo ji pod názvem Antigoné. Základem inscenace je Antigona Sofoklova v krásném, padesát let starém překladu Václava Renče, hodně zhutněná a zredukovaná, doplněná poté o pasáže ze hry Anouilhovy. Úprava Matěje Samce se nesoustřeďuje na téma rozhodování Antigony, zda i přes zákaz pohřbít bratra, ale do centra zájmu se dostává postava Kreona. V inscenaci samotné však tento záměr není zcela naplněn a nutí nás klást si řadu otázek týkajících se smyslu jejího výkladu. Kreon je zde představen příliš jednostrunně jako panovník, který chce za každou cenu dokazovat, jakou má moc. Ve skutečnosti je

ale daleko plastičtější, protože je to také člověk, kterému jde o řád. V karlovarské inscenaci je víceméně odsouzen jako zloduch a nikoliv pochopen (je škrtnut jeho závěrečný monolog a lítost nad tím, co zlého udělal).

Inscenace je z hlediska herectví úsporná, sošná, založená především na deklamaci. Střídmá je také scénografie a sledujeme některé krásné metaforické obrazy – především vykonání pohřbu zahrnutím látkových pruhů do praktikáblu i to, že se pak na tomto hrobě odehrávají některé důležité situace. Karlovarští hrají soustředěně, kultivovaně, s obrovským nasazením a střídavými a většinou nepatetickými prostředky se nás snaží vtáhnout do hry. Evidentně se snaží, aby

jejich výpověď byla apelativní, ale tomu zmíněná kultivovaná interpretace poněkud odporuje, protože potlačuje konflikty, jejich vyhocení a dramatickost. V řádu věcí ale není ani skutečnost, že hlavní postava, Kreon Matěje Samce, je jednostrunná a zabíhá až příliš do hysterie. Daleko uvěřitelnější je Antigona Magdalény Hniličkové a výborný pak chór v podání režisérky Hany Frankové. Problém jsme měli se srozumitelností úvodního dialogu Antigony s Ismenou z reproduktoru, takže nám mohly uniknout některé důležité informace.

Ale přes všechny připomínky můžeme shrnout, že jsme viděli zajímavý, i když ne zcela naplněný, inscenační záměr.

-naex-

JAN CÍSAŘ: CO JSEM TO VIDĚL

Časné odpoledne pokračovalo představením Studia Divadla Dagmar a pedagogické školy z Karlových Varů Antigoné. Její tvůrci v ní spojili – ostatně také svou inscenaci nazvali scénickou montáží – dva texty: Sofoklův a Jeana Anouilhe. A navíc – jak na rozborovém semináři upozornil Rudolf Felzmann – není převod Václava Renče z řečtiny – Sofoklova textu překladem, ale osobitým přebásněním, které formuje jedinečné pojetí původního řeckého originálu. Takže se do hry dostali autoři tři. To vše by se dalo pochopit, protože samozřejmě při každém uvádění klasického antického textu

vzniká velký zásadní problém: jak překonat vzdálenost, která naši přítomnost dělí od doby vzniku prazákladů dramatu a evropského divadla vůbec. Otázka aktualizace se tu stává otázkou enormní důležitosti. Tvůrci karlovarské inscenace se proto rozhodli nahlédnout nosnost antické Antigony a jejich nelomených postojů moderním pohledem relativizujícího textu Anouilhova, jenž všechny činy a každé jednání činí přinejmenším nejednoznačným problémem. Tím se jím celkem přirozeně dostala do popředí postava Kreona, u něhož jako u obhájce státu je toto téma krajně vypjaté a Antigo-

na ustoupila do pozadí. Což zbavilo do značné míry inscenaci možnosti opřít se o to, co především v antickém dramatu především a vlastně jedinečně tvoří možnost jeho naléhavého aktualizovaného poselství: o mýtus s jeho věčnými tématy. Jakmile tato možnost zmizela, už ani vysoce stylizovaný tvar nemohl obalit ten naložený ideový skelet. Vznikl tak chladný akademický tvar, jenž, poznamenaný od začátku tou složitou koláží různých textů nemohl dospět ani v jevištní realizaci k výsledku, jenž by problém aktualizace antického dramatu šťastně a divadelně účinně vyřešil.

Jan Císař

NIKDY NEMASTURBUJU

Rozhovor s režisérem Janem Julínkem

Vidíte pokus o rozhovor v řádu inscenace, a tak jsem se s Honzou Julínkem – režisérem souboru SemTamFór ze Slavičína – stále jen červenala, protože šlo o ožehavé téma, které patří převážně do postele. Podotýkám, že rozhovor se uskutečnil převážně mimo postel, ta byla totiž mezitím rozebrána a odnesena z jeviště spolu s lampičkami z motelu Rohlík.

Masturbuješ? (otázku našeptával David Slížek)

Ne, to nikdy!

Já myslela, že sem tam...

Fór.

Kdy jsi měl naposledy orgasmus? (našeptával Petr Michálek)

Co je dneska? Pátek? Tak to bylo tento týden.

Pouze jeden?

Ano, vždyť jsem byl tři dny na cestách. Nesouvisí ty předchozí dvě otázky spolu, že ne?

Proč sis nechal narůst vousy? (našeptávala Lucie Nálevková)

V Rakovníku jsem ztratil holicí strojek a už jsem si nechtěl kupovat nový.

V programu jsem se dočetla, že některé věci mají být řečeny jen v posteli, tak proč jste je chtěli dostat na jeviště?

Není řečeno, že ta postel nemůže být na jevišti.

Nepřijde ti docela odvážné celé to odehrát jen v posteli?

Už je to tak napsané a vlastně právě to nám přišlo zajímavé. Nedají se

tam dělat žádné složitosti, tak mě zajímalo jestli inscenace (postel) unese celou hodinu. Inscenace v Děčíně začala strašně pomalu, není to ale chyba herců, prostě se to už nerozpochybovalo.

Držíš se komedií, stále tě to uspokojuje?

Ještě tak jednu dvě komedie, a pak snad sáhnou někam jinam, ale asi bych rád, aby tam komediální základ zůstal – tragikomedie nebo detektivní komedie. Orgasmus je už potřetí na stejné bázi situací, konverzační komedie. Začínáme se trochu dívat jinam...

Bavili jste se při zkouškách o svých intimních záležitostech?

Debatu na zkoušce? Cítím se přímo povinován říct, že všechno co umím, mě naučil Milan Schejbal a první, co jsem se od něho naučil bylo: nediskutovat s herci – na zkouškách žádná debata!

Neříkali jste si ani, komu byste dali přednost, zda ženské nebo chlapovi?

Já bych tam je-

jich osobní názor raději neprojektoval a ani svůj ne.

Takže ani při holení nemasturbuješ?

Vzhledem k tomu, že jsem ztratil ten holicí strojek. Je to teď takové smutné...

Nebyl problém přesvědčit herce, aby hráli o tom, o čem hrají, a v kostýmech, ve kterých hrají?

V určité fázi zkoušení nějaký problém byl, ale nikdy se neřešilo, jestli to nebudeme nebo budeme dělat, šlo spíš o výběr kostýmů, ale herci byli rozumní. Dohodli jsme se na tom, že to bude vypadat tak, jak to bude vypadat. Prostě se tohle nedá hrát v šortkách, ta hra to zkrátka potřebuje.

Dohodli jste se zajisté bez debat... Musím říct, že jsou oba velice stateční a dobří, určitě spolu nespí?

Opravdu jsou přátelé, jak na jevišti, tak v životě. Milan Cimerák inscenaci nazkoušel za deset dní před premiérou.

-jas-

D. Ruiz, F. Bettain:

Orgasmus bez předsudků

SemTamFór Slavičín

režie: Jan Julínek

CHATROOM

aneb o čem se mluví mezi foyer a šatnou

Víc než dobře zvládli skutečně veselou hru. Obdivuji jejich odvahu zvládnout tolik sexu textu a hrát bez nápověd.

Dušan Zakopal, Ostrava

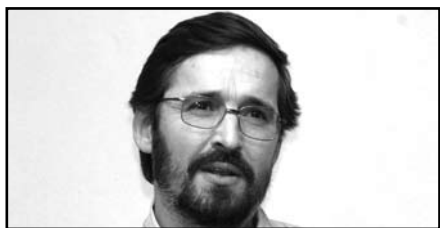

Orgasmus se u mě nekonal. Chybělo mi tam jakési vyvrcholení, ale místy jsem se i zasmála. **Lucie Purkrábková, Praha**

Měl jsem pocit, že stojím mezi dveřmi a v místnosti, kam asi nepatřím, se odvíjí dialog mezi Barbie a Kenem a musím říci, že asi o něco jde.

Radvan Pácl, Praha

Děkuju za krásný kus, který vyžaduje nadsázku, a té se mi dostalo. Pěkné byly i výkony, u dámy takřka obdivuhodný (gestika nohou aj.). Škoda málo věrohodných telefonátů a konce. Ale měl jsem radost. **Pavel Panenka, Děčín**

JAN CÍSAŘ: CO JSEM TO VIDĚL

S tím podvečerním představením si nevím moc rady. Vezmu-li textovou předlohu Orgasmu bez předsudků, musím konstatovat, že tu snad ani nejde o anekdotu, protože nemá nejmenší vývoj odněkud někam ani žádnou pointu. V nejlepším případě je tu sex pojednáván v duchu různých rad, jak nahmatat bod G a podobně. Oba herci SemTamFóru ze Slavičína dělají – spolu s režisérem – všechno co mohou, aby toto slaboučké textové východisko překonali. Hrají s maximální intenzitou, v prudkém tempu a snaží se vytvořit s co největší konkretizací i odlišností obě postavy: poměrně flegmatického muže a temperamentní extravagantní dívku. Tak extravagantní, že se stálou vypjatou gestickou, mimickou a pohybovou polohou stávala chvílemi až příliš exaltovanou. Chvilí jsem uvažoval o tom, zda tato vypjatost nemá jaksi překonat jakousi realistickou intenzivnost celé situace a nedodat ji divadelnosti. Jenže co naplat: z rady, jak najít bod G, se divadlo dělá těžko.

Jan Císař

KVALITNĚ ODVEDENÝ PRŮMĚRNÝ BULVÁR

Hru Orgasmus bez předsudků (podtitul: „Některé věci se říkají jenom v posteli“) napsali manželé Diego Ruiz a Fiona Bettanin pro sebe, ale jak je vidět, tak se stává lákavou nabídkou a příležitostí i pro jiné herecké dvojice. V inscenaci souboru SemTamFór Slavičín si postavy Diega a Fiony zahráli v režii Jana Julínka Milan Cimerák a Jana Žáčková.

Hra se odehrává v hotelovém pokoji, v němž se ocitnou dva dlouholetí přátelé, a tak očekáváme, že se určitě mezi nimi něco pikantního odehraje, ale ono ne, leč pikantně se hovoří o věcech, které občas může prožívat každý. V této inscenaci přebírá iniciativu především Fiona Jany Žáčkové, která je provokující, sebevědomá a hlavní hybatelkou toho, co se pak děje. Je tak předem téměř jasné, že údajně ztracené klíčky od auta, aby nemohli odjet a museli zůstat spolu s Diegem v hotelu, schovala ona. Stejně ale nakonec po všech peripetiích Diega neužene a odchází za recepcním, což není právě nápaditá a dostatečně přesvědčivá pointa.

Orgasmus bez předsudků je poměrně lacinou, průměrnou bulvární hrou. I takovéto hry se hrají a zřejmě hrát budou, protože je diváci navštěvují. Představení SemTamFóru je, především díky kvalitním, rozhodně nadprůměrným hereckým výkonům a díky tomu, že se nebrodí v dvojsmyslech a nikde nepřekračuje míru vkusu, ukázkou toho, jak se s inscenací takového bulváru vyrovnat se ctí.

-naex-

JSEM PRO KAŽDOU SRANDU

Rozhovor s režisérkou Evou Andělovou

Jak jste přišli na text Cooneyho komedie?

Asi jako řada amatérských souborů – zadali jsme do vyhledávače jména divadelních agentur, počet herců, počet hereček a vyjelo několik nabídek. Pak se čte a čte a čte a pak už jenom vybere.

Z kolika her jste vybírali?

Přečetla jsem jich asi 25 a nakonec vybrala tuhle. Přišla mi dost povedená.

VÝKŘIK ZE HRY

„Domnívám se, že jde o nějaké nedorozumění.“

Soubor má na repertoáru jen komedie. Nepřemýšlíte o změně žánru?

To je v povaze TMA divadla. Já jsem vlastně hostující režisér, i když - teď už asi ne – už mi přirostli k srdci. Chtějí hrát jen komedie, chtějí pobavit diváky. To je jejich hlavním záměrem.

Panu Swanovi se nedařilo udržet situaci pod kontrolou, všechny ty záměny postav, sled situací; neměla jste v tom jako režisérka trochu zmatek během zkoušení?

Ne, to nehrozí. Jednak pořád ležíte v tom textu a jednak jako režisér si to nemůžu dovolit. Já se ještě za režiséra moc nepovažuji, mě do té role osud postavil, ale jsem tomu ráda, protože spolupráce s Terezínem je senzační. Jsou skvělá parta. TMU divadlo Terezín jsem shodou okolností porotovala na minipřehlídce v Roudnici. Jejich režisér, který divadlo založil, odešel a Martin Soudský (představitel Erika Swana) mi zavolaal a nabídl, jestli si s nimi nechci něco zkusit. Jsem pro každou srandu, tak jsem souhlasila.

Proč jsou takové fraškovité komedie tak úspěšné u diváka?

Divák miluje, když ví víc, než herec na jevišti. Člověk je škodolibý, každého potěší cizí neštěstí.

-sos-

JE TO TAKOVĚJ VYČŮRÁNEK

Erik Swan, muž mnoha tváří - Martin Soudský, jeho představitel a vedoucí souboru

TMA je zkratka – znamená Tereziánské malé amatérské divadlo, ale nemá přeci jen ještě nějaký jiný význam?

Když jsme hledali název, tak jsme se snažili o originalitu. Protože jsme z Terezína, tak nás napadlo, že uděláme Ghetto divadlo, ale pro některé lidi by to mohlo být „hustý“, tak jsme hledali dál. Tereziánské malé amatérské napadlo jednoho našeho člena, do loga jsme si dali žárovky. Říkali jsme si, že svítíme tmou a že jsme tmáři. Ten druhý význam vznikl, až když byla vymyšlená zkratka.

A jste tmáři amatérského divadla?

Do určité míry jo, protože děláme ryze komedie, tak trochu bulvární. Umělecký rozkvět tam tedy rozhodně není – v tomhle ohledu jsme tmáři. A žánr změnit nechceme. Máme svoje diváctvo, svoje štace a komedie se od nás vyžadují. My je nechceme ztratit. Ne, že bychom si občas nechtěli zkusit něco jiného, ale trochu se bojíme, že bychom pak neměli pro koho hrát.

Jaký máte vztah k panu Swanovi? Je vám sympatický?

Vzhledem k tomu, že já jsem solidní člověk, tak můj vztah k panu Swanovi je trochu ambivalentní. Nelíbí se mi, jak je to podvodník, na druhou stranu je mi sympatické, jak se z toho snaží bruslit. Nejvíce se mi líbí, že si to nechce nikde rozházet a všechno má tendenci napravovat, hledá způsoby řešení, jak to spravit, nebo to aspoň hodí na kolegu. Je to trochu takovej vyčůránek.

A co jste se od něj naučil?

Vždy hledat ve složitých situacích nějaké řešení. To mi imponuje.

-sos-

M. Cooney:

Nájemníci pana Swana aneb Habaďůra

TMA divadlo Terezín

režie: Eva Andělová

CHATROOM

aneb o čem se mluví mezi foyer a šatnou

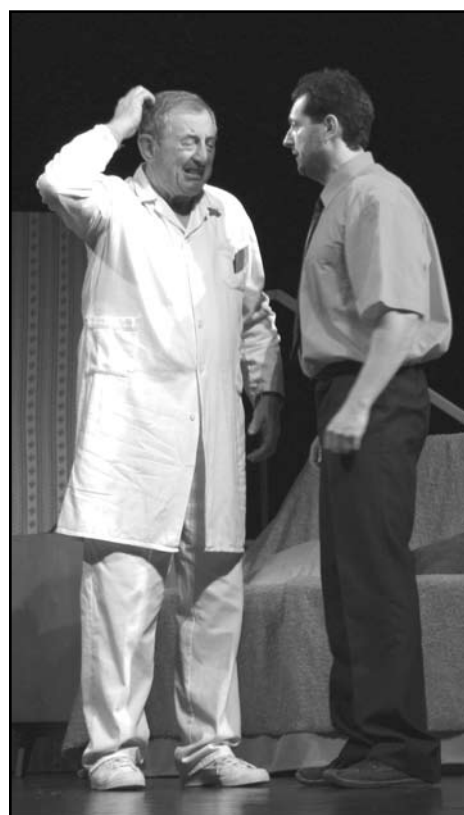
Anglické ztřeštěnosti není v TMA nikdy dosti! Andělová z Klapý umí crazy taky.

Dušan Zakopal, Ostrava

Nebylo to špatný. Avšak někdy, jak by se vytrácela orientace mezi herci v inscenaci a tím i já jsem tápal a dobíhal.

Radvan Pácl, Praha

FRAŠKA CELKEM ZÁBAVNÁ

TMA divadlo z Terezína si vybralo k nastudování hru *Nájemníci pana Swana* aneb *Habaďůra*, kterou napsal Michael Cooney. Michael je synem Raye Cooneyho, který je uznávaným autorem současných situačních komedií a frašek, kdysi v jeho divadle začínal hrát, jednu hru napsali dokonce společně. Michael se pak osamostatnil a i když se věnuje i jiným žánrům, tato jeho situační komedie nezapře otcovu školu. Je řemeslně dobře napsaná, v dobrém smyslu se inspiroval také u Feydeau a Brendona. Výchozím bodem všeho dění je lež, díky níž se vše zamotává a vyvolává další lži, nedorozumění, výmluvy, až se dostává na hranici uvěřitelnosti. Nacházíme zde prvky crazy komedie, především v situacích s domnělou mrtvolou. Má i překvapivou pointu, kdy podvodníka Erika v závěru nečeká vězení, ale je mu

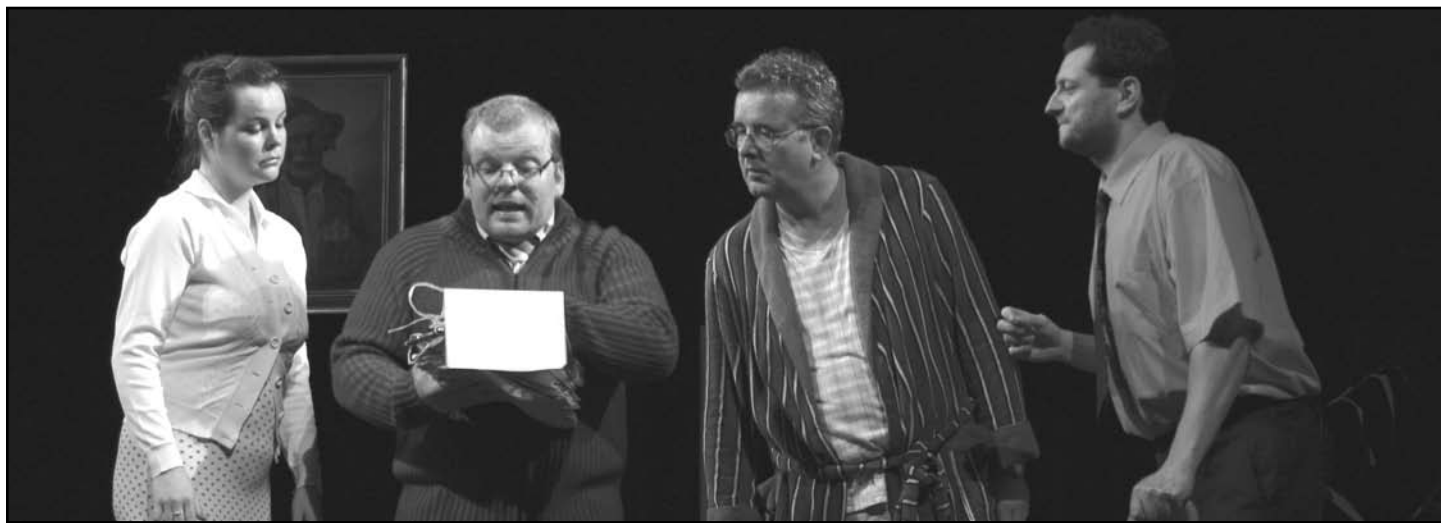
nabídnuta práce.

Typ situační komedie a frašky vyžaduje nutně herecké řemeslo u představitelů všech postav, protože v tomto typu hry je na vybudování situací a precizní souhře vše postaveno. Herci zdánlivě nesmějí na jevišti přemýšlet, ale musejí vědět, co hrají. Nesmějí psychologizovat, motivace musí vycházet ze situací. Humor vzniká tam, kde má situace tři fáze: plán, realizaci a zhodnocení. To všechno v přesném načasování. Což není rozhodně právě snadné. Režisérka Eva Andělová se o budování situací a přehlednost snaží, ale nedaří se vše realizovat beze zbytku. Především v první polovině inscenace temporytmus trochu drhne a dostavuje se určitý stereotyp. V druhé polovině se daří zákonitosti žánru naplňovat lépe. Pokud jde o herecké výkony, pak nejpřesnější je Martin Soudský jako Erik, který je hlav-

ním tahounem celku, a Alice Kundráto- vá, jejíž postava Ms. Cowperové přináší do závěrečné části inscenace oživení a vzruch. Trochu problémem je typové obsazení Míry Letafky do role Normana – podle autora má být Norman vrstevníkem Erika, s čímž se pak dále pracuje a pracuje se také s kontrastem proti věku strýce George, což pak tak docela nemůže vzhledem k věkovému posunu v této inscenaci fungovat, a to i přesto, že Letafka odvádí solidní hereckou práci. Slabším článkem inscenace jsou – s výjimkou výše jmenované Ms. Cowperové – ženské postavy, jejichž představitelky vesměs využívají výrazové prostředky žánru frašky neadekvátní.

Přes uvedené připomínky však terezínská inscenace řadou situací pobavila, a to rozhodně není málo.

-naex-

JAN CÍSAŘ: CO JSEM TO VIDĚL

Už se to bojím opakovat, protože to píšu dlouhou dobu a také – je-li k tomu příležitost – to říkám na rozborových seminářích: Jestliže si soubor zvolí současnou dobře udělanou komedii, potom první a základní předpoklad k tomu, aby se inscenace podařila, je zvládnout v jevištní transformaci textu, v celku scénování všechny konvence, na nichž je ten typ komedie udělán. Začínám-li tuto úvahu o inscenaci TMA divadla z Terezína tímto tvrzením, je to proto, že tentokrát mohu s úlevou říci, že režisérka Andělová toto pravidlo – bohudíky – dodržela.

Michael Cooney tentokrát rozehrál v komedii *Nájemníci pan Swana* aneb *Habaďůra* základní osvědčený princip frašky nedorozumění a omyl v maximální míře: na konec už se to skutečně zaplete tak, že všichni – jako ve správné frašce – dělají jednu pitomost za druhou, jsou zesměšnění a pro pana Swana, jenž to všechno začal, je opravdu jediným východiskem přiznání, že okrádal stát. Eva Andělová se svými herci důsledně staví pro diváka všechny ty omyly – to je totiž hlavní princip: my diváci musíme vědět, co se děje a kdo je kdo a kdo se jak mylí, abychom se

bavili a smáli – přehledně, čitelně jak ve slovním jednání tak v celkovém rozmístění a pohybu herců v prostoru. Na tomto základě – teprve na něm – pak někteří mohou jít dále a rozehrát situace úměrně svým dispozicím a zkušenostem. Jsem opravdu rád, velmi rád, že tu svou pravdu, kterou hlásím, jak kdysi Catilina *Ceterum autem censeo Carthaginem esse delendam* – ostatně tvrdím, že dobře udělaná komedie se musí udělat technologicky – mohu tentokrát dokazovat na pozitivním příkladu.

Jan Císař

SEMINÁŘE A DÍLNY JIRÁSKOVA HRONOVA 2008

Program 78. Jiráskova Hronova, co se inscenací týče, se právě rýsuje na probíhajících druhových divadelních přehlídkách a definitivně bude stanovený až počátkem července. Složení seminářů a dílen, které jsou nedílnou součástí hronovského festivalu, je však známé již dnes. Chcete-li navštívit letošní Jiráskův Hronov a prožít jej aktivně ve společnosti lidí spřízněných zájmem o divadlo, vezměte do rukou tužku a diář, zatrhněte si v něm 31. 7. – 9. 8. 2008 a připojte heslo: Klub (nejen) mladých divadelníků JH.

Klub bude i letos příležitostí k získání či rozšíření základních poznatků o divadle a dovedností potřebných k vlastnímu divadelnímu tvoření. Potřebných vědomostí z oblasti dramaturgie lze dojít v semináři s označením DRH. Režisérských poznatků a dovedností se lze dobrat především v seminářích D, DRH, H, K a S. Pro začínající divadelníky budou nejvhodnější semináře A, I a J. Pro ty, co mají za sebou už nějakou hereckou zkušenost, pak semináře D, G, N, T a TaP. Pro zájemce o inscenování poezie je připraven seminář P. Inspiraci pro autorskou divadelní tvořivost naleznete předně v semináři T, pro práci s divadelní maskou v semináři M, jak si poradit s hudbou v divadelní inscenaci zprostředkuje seminář H. Tanečních a pohybových divadelních dovedností lze dosáhnout zejména v seminářích G,

N a TaP. Umění žongléřskému je věnován seminář Ž. Nebudou chybět Problémové kluby, diskuzní kluby a rozborové semináře volně přístupné všem návštěvníkům Jiráskova Hronova.

Co se skrývá pod jednotlivými písmeny označujícími hronovské semináře a dílny, kdo jsou jejich lektori, jaká je jejich organizace a denní program, co vás to bude stát a co je třeba udělat proto, aby s vámi organizátoři počítali, naleznete v Propozicích Klubu (nejen) mladých divadelníků 2008. Propozice jsou zveřejněny v časopise Amatérská scéna 2/2008, který právě vyšel a je k dispozici i na Divadelním Děčíně u stánku s publikacemi. Objevíte je na straně 31 v příloze časopisu – bulletinu d'ARTAMAn, uvnitř bulletinu naleznete také formulář přihlášky. d'ARTAMAn je v Děčíně dostupný, byť v omezeném množství, i jako separátní tisk zdarma. Dalším zdrojem, kde lze propozice a přihlášku nalézt, jsou internetové stránky www.amaterskascena.cz nebo www.nipos-mk.cz (zde v oddíle neprofesionální umělecké aktivity / Jiráskův Hronov). Bližší informace vám může též poskytnout na přehlídce přítomný programový ředitel Jiráskova Hronova Milan Strotzer. Chcete-li být mezi první vlnou přihlášených a ještě ušetřit za poštovné, můžete mu přihlášku předat osobně.

Milan Strotzer

VIDĚNO KALEIDOSKOPEM

**Ženy se dělí na Prdeláče a Cuckounky
aneb Budete si tak dlouho koledovat,
až dostanete na holou**

Žena, to je ozdoba přírody – dejte nám pokoj s přírodou, vždyť mrtvý člověk je tak osamělý. Raději to nebudeme nikomu vyprávět. Je totiž lehké říci ne a soužitím zabít touhu. Člověk by neměl nikdy vyrůst, protože pak visí ve vzduchu něco jako neštěstí. Možná by nám to šlapalo i po sexuální stránce. Důležité je, aby představení odschejbal. Na nic si nestěžujeme (my ženy), protože bychom na tom byly hůř než předtím. Člověk by nad vámi zaplakal, copak nemáte sexuální představy? Dejte si tygra do motoru a uvidíte. Jsme z těch, které kladou otázky až do konce. Tak tedy, masturbujete?

-jasos-

SCHEJBAL A JEHO PARTA

*Postrozborová glosa divadelního ex-
novice Pavla Panenky*

Jako divadelní novic jsem poroty nesnášel. Mlely cosi, čemu jsem nerozuměl, skoro jako by je nezajímaly herecké výkony (pro nás to hlavní), a byly vůbec „mimo mísu“ a dost nepříjemné. „Sakra, lidi se bavili, tak co ještě chcete?“ říkal jsem si.

Člověk se časem mění, ba i učí, a třeba zjistí, že lidé jsou různí; tedy i porotci. Nikdy bych ale nebyl věřil, že jednou budu porotě v duchu posílat hubičky, protože mi jednak mluví z duše, jednak odkrývá obzory jen tušené. Stalo se to v pátek u „Schejbalovy party“ na Divadelním Děčíně 2008. To jsou věci.

Pavel Panenka, Děčín

DNES

SOBOTA 17. KVĚTNA 2008

10.00-11.10 Divadýlko na dlani
Mladá Boleslav - R. Kotlaba, P.
Matoušek: Rue Bonapart 17

13.00-14.00 Rozborový seminář
(Rue Bonapart 17)

14.30-15.55 BLIC Ostrožská Nová
Ves - Euripides, J. P. Sartre: Trójanky

16.45-17.45 Fotbalové utkání
Porota vs. zbytek světa (hromadný
odchod od divadla v 16:30)

19.00-20.00 Divadlo Luna Stochov
- Jean-Claude Danaud: Ach, ta něha
našich dam

21.00-22.00 Rozborový seminář
(Trójanky, Ach, ta něha našich dam)

23.00-24.00 Pražský výběr II.
- koncert na Smetanově nábřeží
(Městské slavnosti)

ZÍTRA

NEDĚLE 18. KVĚTNA 2008

11.00 Slavnostní zakončení Celo-
státní přehlídky Divadelní Třebíč /
Divadelní Děčín 2008 s předáním
ocenění a vyhlášením výsledků,
včetně návrhů pro Jiráskův Hronov
2008 (+ překvapení!)

12.00 Slavnostní raut

Sochy šašků vyrobila Jana Stejskalová

Zpravodaj XVII. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Třebíč / Divadelní Děčín 2008. Redakce: Lucie Nálevková, Lenka Novotná, Adam Doležal, Jan Hnilička, David Slížek. Fotografie: Ivo Mičkal. Vydává Městské divadlo Děčín. Náklad 200 výtisků.